

8 MEI NIEUWSBRIEF

Ledentijdschrift van het 8 Mei Comité Mechelen

NR10/ OKTOBER 2001

Secretaris : Theo Frison, Koning Albertstraat 34 2800 Walem, tel/fax: 015/20.11.33.

Voorzitter : Berthe UREEL, Sparrenstraat 6, 2811 Hombeek, tel/fax: 015/41.56.31.

Wie gaat mee naar Oradour?

Onze busreis naar Ieper kende een grote bijval. De goede voorbereiding van het inhoudelijke programma door onze bestuursleden Jan en Geert, en de deskundige aanpak van de gids ter plaatse hebben daar zeker toe bijgedragen, evenals de vakkundige bijdrage van bestuurder van de autobus, Het hoeft dan ook niet te verwonderen dat er al snel vraag was naar 'de volgende reis'.

Onze voorzitter Bertje Ureel liep al geruime tijd met het idee om een bezoek te brengen aan Oradour-sur-Glane (in de omgeving van Limoges). Het is een verre bestemming, maar de andere gedenkplaatsen die voor een bezoek door het 8 Mei Comité Mechelen in aanmerking komen, zijn vaak al beter gekend. Oradour-sur-Glane is na de oorlog een symbool geworden, en een bezoek aan de site laat bij ieder bezoeker een diepe indruk na. Omwille van de afstand leek het ons aangewezen om het bezoek aan Oradour te koppelen aan een kennismaking met enkele blikvangers van de Auvergne, tussen Limoges en Clermont-Ferrand. Als vertrekdatum wordt maandag 3 juni 2002 vooropgesteld.

Programma

Een eerste navraag bij de busmaatschappij leverde het volgende voorstel op: Een vierdagsreis (met drie overnachtingen) met één overnachting in Limoges en twee in de omgeving van Clermont-Ferrand. Deze formule, inclusief busreis in moderne toerbus en verblijf met half pension in degelijk hotel zou bij een normale busbezetting (40 deelnemers) 208,23 € (8.400 Bf) per persoon kosten in tweepersoonskamer.

Met een bezetting van 30 personen komt dat op 223,10 € (9.000 Bf). Voor éénpersoonskamer moet een toeslag worden betaald.

Het bestuur heeft enkele opties onderzocht wat de reisroute betreft. Alvorens verdere beslissingen te nemen is het onontbeerlijk te weten of er voldoende belangstelling bestaat. Daarom vragen we onze leden bijgevoegde antwoordstrook ingevuld terug te zenden, **voor 30 november aanstaande**. De inschrijvingen worden definitief na storting van een inschrijvingsgeld van 99,16 € (4.000 Bf), te verrichten **voor 28 februari 2002** op het rekeningnummer 979-782.86.70-96 van het 8 Mei Comité Mechelen, met de vermelding: "Reis Oradour, .. personen". Dit voorschot kan bij laattijdig afzeggen niet worden terugbetaald.

Situering van de periode:

Na de geallieerde landing in Normandië op 6 juni 1944 verliepen de eerste vorderingen van de landingstroepen bijzonder traag. De Duitse legerleiding zond uit andere regio's van Frankrijk legereenheden om de landingstroepen terug in zee te drijven. Voor het geallieerde opperbevel was het van levensbelang dat deze versterkingen werden opgehouden, om het uitbouwen van een stevig bruggen-

hoofd toe te laten. Dat was een opdracht voor de gewapende weerstand.

Bij de aanrukkende eenheden was ook de SS - divisie "Das Reich", op dat ogenblik onder het bevel van de 45-jarige generaal Heinz-Bernhardt Lammerding. Volgens getuigenissen had deze divisie tot kort voordien "ervaring opgedaan" in Rusland en Oekraïne.

TULLE

De divisie bereikte op 9 juni 1944 het stadje Tulle waar een eenheid partizanen de dag voordien een 'aantal militaire installaties had aangevallen. In de "schoonmaakoperatie" die daarop volgde, werden 18 baanwerkers van de spoorwegmaatschappij (SNCF) in het rangeerstation summier terechtgesteld. Daarop werd de mannelijke bevolking bijeen gebracht. Bijgestaan door de "Milices" van het regime van Vichy, werden ze getriërd. Al wie door deze "Milices" als "anti-duits" werd aangewezen, werd opzij genomen, evenals een aantal jonge mannen, die uit de regio van Parijs hier naartoe waren gekomen om er werk te vinden, en meteen aan de verplichte tewerkstelling in Duitsland te ontsnappen. In totaal werden 99 slachtoffers uitgekozen, op open vrachtwagens geplaatst, en aan alle telefoonpalen langs de hoofdstraat van Tulle opgehangen.

Honderdvijftig anderen werden naar Duitsland gedeporteerd. Daarvan zijn er 101 in de kampen omgekomen. In totaal heeft deze "strafexpeditie" het leven gekost aan 218 burgers.

ORADOUR

De volgende dag, op 10 juni 1944, viel een eenheid van dezelfde SS-divisie het dorpje Oradour-sur-Glane, op 20 km van Limoges binnen. Oradour-sur-Glane bevond zich zelfs niet op de normale opmarsroute van de divisie. Wel werd later gesteld dat een Duitse eenheid was aangevallen, en dat de daders uit Oradour afkomstig waren. Er zijn in de streek rond Limoges twee gemeenten met een gelijkaardige naam: Oradour-sur-Glane en Oradour-sur-Vayre. Oradour-sur-Glane was een kleine, rustige gemeente langs een landelijke weg. De gemeente telde voor de oorlog zowat 1.600 inwoners, en kreeg in 1939 nog bijna even veel geëvacueerden uit de Elzas te huisvesten.

Op de begrafenis in januari 1971 van generaal Lammerding, voor het optreden in Tulle en Oradour bij versterk ter dood veroordeeld, noemde een van zijn "Alte Kameraden" de moordpartijen een "voorbeeld" om de veiligheid van de Duitse soldaten te verzekeren. Meteen werd de schuld gelegd bij de Franse weerstand, waarvan de aanvallen op Duitse militaire konvoien als "onmenselijk" werden bestempeld. (Zie 'Gazet van Mechelen' van 21.012.1971)

Deze verklaring verstrekt meteen het vermoeden dat het in Oradour niet ging om een represaille tegen de veronderstelde locale weerstand, maar om een algemene

terreurexcampagne van deze SS-divisie om de weerstand af te schrikken en meteen te trachten een dam op te werpen tussen de Franse weerstand en de burgerbevolking. In de streek van Saint-Junien hadden patrouilles van dezelfde eenheid in de loop van de voormiddag immers al een aantal mensen vermoord, meestal boeren die gewoon op het veld werkten. In de namiddag volgde dan de strafexpeditie naar Oradour-sur-Glane. Van de inwoners die toen aanwezig waren, zouden slechts een paar enkelingen overleven. Niet enkel weerbare mannen, maar ook vrouwen en kinderen iedereen moest, zoals de grafredenaar voor veroordeeld oorlogsmisdadiger Lammerding het uitdrukte "tot voorbeeld worden gesteld". De mannen werden apart genomen, de vrouwen en kinderen in de kerk opgesloten. Indien ze aanvankelijk hoopten daar in veiligheid te zijn, was die hoop van korte duur. Terwijl de mannen op verschillende plaatsen werden terechtgesteld, wierpen soldaten handgranaten en brandgranaten in de kerk. Een enkele vrouw kon levend uit die hel ontkomen. De soldaten, die voordien gedurende hun inzet in Rusland en Oekraïne blijkbaar heel wat ervaring hadden opgedaan in de strijd tegen de "terroristen", deden nadien heel de gemeente in de vlammen opgaan. De omgeving werd nadien hermetisch afgesloten.

Toen men na de bevrijding op zoek ging naar de slachtoffers, konden slechts 52 verbrande lijken worden geïdentificeerd. Er werden bovendien 585 niet identificeerbare lijken geborgen. Uiteindelijk zou het officiële aantal doden en vermisten op 642 worden gebracht.

REISROUTE

Met de busmaatschappij werd een reisroute uitgepraat die kans biedt om een mooi deel van de Auvergne te ontdekken. Details van de reisroute kunnen om praktische redenen worden gewijzigd. De vooropgestelde reisplanning voorziet:

Vertrek: maandag 3 juni aan de Zandpoortvest. Samenkomst om 6.30 uur, vertrek om 7 uur STIPT.

1° dag: rit van Mechelen naar Limoges in autocar met bar en wc. Onderweg koffiepauze halte voor (vrij) middagmaal). Bij aankomst in Limoges avondmaal in hotel.

2° dag: Ontbijt in het hotel, bezoek aan Oradour en aan een atelier waar het beroemde porselein van Limoges wordt gemaakt. Vertrek naar Clermont-Ferrand met stop te Tulle. Avondmaal en verblijf in hotel in de omgeving van Clermont-Ferrand.

3° dag: Een toeristische tocht door de schilderachtige landschappen van de Auvergne, met de Puy de Dôme kuuroorden, La Bourboule en Le Mont Dore. Avondmaal en verblijf in het hotel.

4° dag: na ontbijt in het hotel vertrek richting Mechelen, via Bourges en Orleans. Voor een korte koffiepauze en de middagstop wordt met de busmaatschappij een mooie locatie gezocht, liefst buiten de snelweg.

HERDENKING FORT VAN BREENDONK

Ondanks het aanhoudende regenweer ging de jaarlijkse herdenkingsplechtigheid in het Fort van Breendonk ook dit jaar door. Erevoorzitter Paul Levy legde er de nadruk op dat we al wat hier gebeurde moeten vertellen aan onze kinderen en kleinkinderen. Vandaar dat momenteel wordt overgegaan tot een renovatie van het museum, waarbij meer aandacht wordt gegeven aan de klank, met

geregistreerde getuigenissen van oud-gevangenen van Breendonk.

Verzoening

Voorzitter Frans De Coster kondigde aan dat het comité van het nationaal monument een gezamenlijk onderhoud heeft gevraagd met alle voor onderwijs bevoegde ministers. Daar moet de voorlichting aan alle scholieren over de Tweede Wereldoorlog worden besproken. Nadat hij had gepleit tegen de ééntaligheid, die de jongeren wil dom houden, herhaalde hij zijn verzet tegen het toekennen van amnestie. "Waarom nu over 'verzoening' spreken? De wet bestaat waarmee zij die het verleden betreuren hun rechten kunnen herwinnen. Aan de initiatiefnemers van die 'verzoeningspogingen' raadde hij aan om te ijveren voor een betere verstandhouding tussen Vlamingen, Franstaligen en Duitstaligen.

Mechelen - Gent

Bij de bloemenhulde werd door onze bestuursleden Theo en Nelly ook een grote bloementuil neergelegd in naam van het 8 Mei Comité Mechelen en het 8 Mei Comité Gent.

OVERLIJDEN

In onze vorige Nieuwsbrief hebben we het overlijden gemeld van de moeder van ons bestuurslid André Lecomte. Intussen vernemen we dat onlangs ook de vader van ons bestuurslid is overleden. Het dagelijks bestuur verzekert André hierbij van ons meest oprechte medeleven.

LIDGELDEN

Voor de €uro niet vergeten!

De tijd nadert voor de vernieuwing van de lidgelden. Daarbij maken we echter meteen ook de intrede in het tijdperk van de €uro. We houden er daarom aan nu al de nieuwe tarieven van het lidgeld, zoals goedgekeurd in onze jongste bestuursvergadering, mede te delen. We hebben daarbij voor ronde getallen gekozen, zonder echter tot een echte verhoging over te gaan.

Onze lidgelden blijven dus voor het vijfde opeenvolgende jaar op hetzelfde niveau. Daarbij trachten we steeds met allerhande initiatieven de doeleinden van onze vereniging naar beste vermogen na te streven. Het bestuur is er gerust in dat we daarbij onze leden steeds 'waar voor hun geld' hebben geboden.

De Eurotarieven zijn als volgt: gewoon lid 5 €, steunend lid 12,50 €, erelid 25 €. Bij storting voor Nieuwjaar gelden de tarieven 200 Bef., 500 Bef en 1.000 Bef. Lidgelden en steun kunnen worden gestort op rekeningnummer 979-782.86.70-96 van het 8 Mei Comité Mechelen, Sparrenstraat 6 te 2811 Mechelen. Gelieve de reden van de storting op het formulier te vermelden.

Verantwoordelijk uitgever:

Berthe-Palma-Ureel, Sparrenstraat 6, 2811 Hombeek